

Sygn. akt VIII U 3576/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 czerwca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił E. G. (1) przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania wobec złożenia wniosku po upływie miesiąca od daty ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie P 20/16.

/decyzja – k. 83 plik III akt ZUS/

Odwołanie od decyzji w ustawowym terminie złożyła ubezpieczona E. G. (1), podnosząc, iż decyzja organu rentowego jest dla niej krzywdząca i wniosła o przywrócenie terminu do wznowienia postępowania i o przeliczenie emerytury zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. od dnia 13 maja 2014 r.

/odwołanie – k. 3 – 4/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w uzasadnieniu decyzji i wniósł o oddalenie odwołania.

/odpowiedź na odwołanie – k. 4/

Na rozprawie w dniu 12 lutego 2020 r. wnioskodawczyni poparła odwołanie oraz wskazała, że złożyła skargę po terminie, gdyż nie wiedziała kiedy należy złożyć wniosek. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

/protokół rozprawy z dnia 12 lutego 2020 r. – 00:01:17 – 00:04:23 – płyta CD – k. 21/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

E. G. (1) urodziła się w dniu (...)

/okoliczność bezsporna/

Ubezpieczona była uprawniona do emerytury w wieku obniżonym (art. 29 w zw. z 46 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

/okoliczność bezsporna/

Decyzją z dnia **13 maja 2014 r.** Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział przyznał ubezpieczonej E. G. (2) emeryturę po osiągnięciu wieku emerytalnego, której wysokość obliczono z zastosowaniem art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) czyli podstawę emerytury pomniejszono o sumę kwot pobranych emerytur. Wypłata emerytury została zawieszona, gdyż korzystniejszym świadczeniem była dotychczasowa emerytura.

/decyzja – k. 55/58 plik II ZUS/

Wyrokiem z 06.03.2019 r. wydanym w sprawie sygn. akt P 20/16 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 25 ust. 1 b ustawy z dnia 17 12 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 oraz z 2019 poz. 39) w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r. w zakresie w jakim dotyczy urodzonych w r. kobiet które przed 01 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Powyższy wyrok Trybunału Konstytucyjnego został ogłoszony w dniu 21 marca 2019 roku.

/niesporne/

Wnioskodawczyni E. G. (1) w dniu 7 maja 2019 r. złożyła skargę o wznowienie postępowania.

/wniosek – k. 81 plik III akt ZUS/

Jednocześnie tego samego dnia wnioskodawczyni złożyła wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania wskazując, że nie miała wiedzy na temat orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

/wniosek – k. 82 plik III akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 27 czerwca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił E. G. (1) przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania wobec złożenia wniosku po upływie miesiąca od daty ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie P 20/16.

/decyzja – k. 83 plik III akt ZUS/

Nadto decyzją z dnia 27 czerwca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił E. G. (1) wznowienia postępowania w sprawie.

/decyzja – k. 84 plik III akt ZUS/

Wnioskodawczyni poza brakiem wiedzy o terminie wniesienia skargi o wznowienie postępowania nie wskazała żadnych okoliczności, mogących usprawiedliwić złożenie skargi po terminie.

/niesporne/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 145 a § 1 k.p.a. można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja.

Art. 190 ust. 4 Konstytucji RP stanowi, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania. Przepis ten wprost odnosi się do możliwości wzruszania w trybach nadzwyczajnych prawomocnych orzeczeń sądowych, ostatecznych decyzji administracyjnych lub rozstrzygnięć w innych sprawach. Wprawdzie art. 190 ust. 4 Konstytucji RP odnosi się wprost do postępowań prawomocnie zakończonych, ale skoro nawet prawomocne rozstrzygnięcia sądowe powinny podlegać weryfikacji z tego powodu, to tym bardziej sąd powinien uwzględnić istniejący stan niekonstytucyjności w postępowaniu niezakończonym prawomocnym rozstrzygnięciem./Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 28 marca 2018 r, . (...) 855/16/

Zgodnie z treścią art. 145a § 1 k.p.a. można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie, którego została wydana decyzja. Zgodnie z §2 w sytuacji określonej w §1 skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

Niespornym w sprawie jest, że wnioskodawczyni złożyła skargę o wznowienie postępowania po upływie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

Natomiast zgodnie z treścią art. 58 § 1 k.p.a. w razie uchybienia terminu należy przywrócić termin na prośbę zainteresowanego, jeżeli uprawdopodobni, że uchybienie nastąpiło bez jego winy.

Sąd Okręgowy w pełni podziela wyrok Wojewódzkiego Sadu Administracyjnego w Ł. z dnia 21 lutego 2019r. w sprawie (...) SA/Łd (...) stwierdzający, że chociaż uprawdopodobnienie jest wyjątkiem od reguły formalnego przeprowadzenia dowodu, działającym na korzyść strony powołującej się na określony fakt, to jednak nie oznacza to, że może ono w każdej sytuacji opierać się tylko na samych twierdzeniach strony. Odwołanie się w art. 58 § 1 k.p.a. do braku winy powoduje, że przywrócenie uchybionego terminu uzasadniają wyłącznie obiektywne, występujące bez woli strony, okoliczności i zdarzenia, które mimo dołożenia odpowiedniej staranności w prowadzeniu własnych spraw udaremniły dokonanie czynności we właściwym czasie. Przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej nie jest dopuszczalne, gdy strona zawińa uchybieniu terminu, choćby w postaci lekkiego niedbalstwa. Przy ocenie winy należy przyjąć obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od osoby dbającej należycie o swoje interesy. Kryterium braku winy jako przesłanki zasadności wniosku o przywrócenie terminu wiąże się z obowiązkiem strony do zachowania staranności przy dokonywaniu czynności. Przy ocenie winy strony lub jej braku w uchybieniu terminu do dokonania czynności procesowej należy brać pod rozwagę nie tylko okoliczności, które uniemożliwiły stronie dokonanie tej czynności w terminie, lecz także okoliczności świadczące o podjęciu lub niepodjęciu przez stronę działań mających na celu zabezpieczenie się w dotrzymaniu terminu. Brak winy w uchybieniu terminu należy przyjąć wtedy, gdy zainteresowany nie był w stanie przeszkody pokonać (usunąć) przy użyciu sił i środków normalnie dostępnych, nie ryzykując własnym bądź innych zdrowiem, życiem lub nie narażając siebie bądź innych na poważne straty majątkowe. Osoba zainteresowana powinna uwiarygodnić stosowną argumentacją swoją staranność oraz fakt, że przeszkoda była od niej niezależna i istniała przez cały czas, aż do wniesienia wniosku o przywrócenie terminu.

Brak wiedzy bez żadnych obiektywnych przeszkód czy okoliczności w uchybieniu terminu przez wnioskodawczynię do wniesienia skargi o wznowienie postępowania należy uznać za niedbalstwo strony niedające podstaw do przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania.

Reasumując, z uwagi na to, że organ rentowy prawidłowo ocenił wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania w sprawie Sąd oddalił odwołanie E. G. (1). Z tych wszystkich względów orzeczono jak w pkt 1 sentencji na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Należy jednak zwrócić uwagę, że ubezpieczona wniosła także o przeliczenie emerytury, zgodnie z wyrokiem TK, wniosła bowiem o wydanie nowej decyzji, w której emerytura zostanie obliczona bez zastosowania zakwestionowanego przez TK przepisu.

Organ rentowy rozpoznał powyższy wniosek wyłącznie w oparciu o przepisy kpa, bez zastosowania przepisów emerytalnych, do czego był zobowiązany.

Należy przypomnieć, że postępowanie sądowe jest wtórne wobec postępowania administracyjnego, a kontrola sądu winna korespondować z zakresem rozstrzygnięcia dokonanego w decyzji administracyjnej. Brak jednak uregulowania sytuacji, gdy wniosek jest rozstrzygnięty, decyzja w oparciu o powołane przepisy prawidłowa, ale nie uwzględnia wszystkich przepisów służących do rozpatrzenia sprawy w postępowaniu przed organem rentowym. Trzeba bowiem przypomnieć, że zasadniczym celem postępowania sądowego jest merytoryczne rozstrzygnięcie o żądaniach strony, co do których powstał spór.

W sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego, jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601). Trzeba też podkreślić, że przedmiot rozpoznania stanowi przede wszystkim żądanie (roszczenie) wnioskodawcy (ubezpieczonego). Jeżeli to roszczenie organ rentowy błędnie zakwalifikował, wydając decyzję rentową w oparciu o błędną podstawę prawną, sąd ubezpieczeń społecznych nie może oddalić odwołania z powołaniem się na związanie błędną podstawą prawną zaskarżonej decyzji. Byłoby to bowiem zaprzeczenie funkcji jurysdykcyjnej sądu./tak SN w uzasadnieniu do wyroku z dnia 02.10.2008 I UK 88/08, OSNP 2010/7-8/100 ,wyrok SN z 11.12.2013 r. III UK 15/13, LEX nr 1467152/

Jeśli żądanie ubezpieczonego wadliwie zostanie ocenione przez organ rentowy to sąd zobowiązany jest rozważyć wszelkie podstawy prawne mogące mieć zastosowanie w stanie faktycznym sprawy, wadliwość oceny żądania przez organ rentowy nie może uniemożliwiać ubezpieczonemu dochodzenia swych racji przed sądem / tak: wyrok SN z 28.06.2016 r. I UZ 11/16. LEX nr 2093748/

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy wydał decyzję opartą wyłącznie o przepisy k.p.a. i nie rozważył możliwości rozstrzygnięcia żądania o przeliczenie świadczenia w oparciu o przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z art. 180 k.p.a. w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych stosuje się przepisy kodeksu, chyba że przepisy dotyczące ubezpieczeń ustalają odmienne zasady postępowania w tych sprawach. Przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się sprawy wynikające z przepisów o ubezpieczeniach społecznych, o zaopatrzeniach emerytalnych i rentowych, o funduszu alimentacyjnym, a także sprawy wynikające z przepisów o innych świadczeniach wypłacanych z funduszy przeznaczonych na ubezpieczenia społeczne.

Zgodnie z art. 124 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w postępowaniu w sprawach o świadczenia określone w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej.

Wobec tego, iż organ rentowy wydał decyzję, na mocy której negatywnie rozpoznał wniosek o przeliczenie świadczenia wyłącznie w oparciu o przepisy k.p.a., należało rozważyć zasadność odwołania w oparciu o art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Z uwagi na nierozpoznanie wniosku odwołującej zawartego w skardze o wznowienie postępowania o przeliczenie emerytury z uwzględnieniem treści orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego Sąd przekazał sprawę w tym zakresie do rozpoznania pozwanemu organowi rentowemu, który powinien wydać stosowną decyzję w oparciu o treść art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Z tych względów Sąd orzekł jak w pkt 2 sentencji wyroku stosownie do treści art. 477¹⁴ § 3 k.p.c.

K.K.-W.